

Nye regler for kørekort til ældre bilister

Krav om lægeattest for ældre er faldet bort

Carsten Edmund

Øjenlæge, dr.med.

Formand for
Øjenforeningen

Tidligere skulle ældre fra 75-årsalderen have fornyet kørekort med tiltagende hyppighed og skulle med en lægeattest dokumentere, at helbredskravene var opfyldt. Nu gælder kørekort til almindelig privat kørsel i 15 år, og der kræves ikke længere nogen lægeattest. Dertil kommer, at man i særlige tilfælde kan få kørekort, selv om synskravene ikke er opfyldt.

Nye regler er trådt i kraft

Fra den 1. juli 2017 skal 75-årige bilister ikke længere igennem et lægetjek for fortsat at have lov til at køre almindelig personbil. Samtidig forsvinder de løbende, obligatoriske lægetjek af de ældre bilister. Det skyldes, at et politisk flertal i Folketinget har besluttet at afskaffe de tidligere særregler for ældre bilister.

I stedet skal der nu langt større fokus på lægernes forpligtelse til at vejlede patienterne og i nogle tilfælde udstede et lægeligt kørselsforbud.

Der sker flere lempelser med de nye regler, som ligger tættere op ad EU's kørekortdirektiv end de hidtidige regler. Blandt andet åbnes der op for, at ansøgere i særlige tilfælde kan få udstedt og fornyet kørekort, selv om de ikke lever op til synskravene. Der skal dog kun være tale om beskedne afvigelser, og ansøgeren skal i givet fald vurderes på basis af en øjenlægeundersøgelse samt gennemføre en vejledende helbredsmæssig køretest (VHK).

Kørekortets gyldighed

Hvor længe et kørekort er gyldigt, afhænger af, om det skal buges privat eller til erhverv.

I figur 1 findes en oversigt over de forskellige kørekortskategorier.

Gruppe 1: Privat kørekort

Kørekortet gælder til den dato, det er påført, og skal herefter fornyes med en gyldighedstid på 15 år.

Lægeattest skal sædvanligvis kun vedlægges ansøgningen ved førstegangsudstedelse. Per 1. juli 2017 er aldersgrænsen på 75 år for gyldighed af kørekortet ophævet, og der er ikke længere noget krav om lægeattest ved fornyelse af kørekort for ældre. Dog vil helbredsmæssige begrænsninger i kørekortets gyldighedstid fortsat kræve lægeattest ved fornyelse.

Figur 1

GRUPPE 1

Privat

A Motorcykel

B Almindelig bil

B/E Almindelig bil med påhæng / trailer

Traktor / motorredskab

GRUPPE 2

Erhverv

B Taxi / ambulance / skolevogn

C Lastbil

C/E Lastbil med anhænger

D Bus

Gruppe 2: Erhvervskørekort

Kørekortet udstedes med en gyldighedstid på fem år. Kørekort udstedt før 2013 udløber, når indehaveren fylder 50 år, dog senest 18. januar 2033. Kørekort udstedt før 1996 udløber, når indehaveren fylder 70 år, dog senest 18. januar 2033. Lægeattest skal vedlægges ved udstedelse, fornyelse eller ved udvidelse af den kategori, kørekortet har været gyldig til.

Selv om der i en række tilfælde ikke længere er krav om lægeattest i forbindelse med

kørekortsfornyelse, er helbredskravene til kørekort uændrede. Man bør derfor ved helbredsproblemer fortsat søge læge og her få afgjort, om helbredskravene til ens kørekort er opfyldt.

Hvem udsteder kørekort

Kørekortsudstedelse og fornyelse udføres af Borgerservice på vegne af politiet, der er den udstedende myndighed. Ved tvivl om helbreds-mæssige forhold vil politiet i de fleste tilfælde bede Styrelsen for Patientsikkerhed om en sundhedsfaglig vurdering af sagen. Politiet kan

Figur 2

	GRUPPE 1 Privat	GRUPPE 2 Erhverv
Synsstyrke		
Bedste øje		0,8 (6/7,5)
Dårligste øje		0,1 (6/60)
Et eller begge øjne	0,5 (6/12)	
Briller	Ja	Mindre end +8D
Kontaktlinser	Ja	Ja
Synsfelt med et eller begge øjne		
Vandret udstrækning	Mindst 120°	Mindst 160°
Til højre og venstre	Mindst 50°	Mindst 70°
Lodret udstrækning op og ned	Mindst 20°	Mindst 30°
Centralt synsfelt uden udfald	20°	30°
Dobbeltsyn	Klap eller matteret glas for et øje	Intet kørekort
Kontrast og blænding	Vurdering ved øjenlæge	Nedsat kontrast eller øget blænding = intet kørekort
Natteblindhed	Kun kørsel mellem solopgang og solnedgang. Evt. køreprøve/vejledende helbreds-mæssig køretest efter solnedgang	
Fremadskridende øjensygdomme	Udtalelse fra egen læge eller øjenlæge med vilkår om individuelt fastsat tidsbegrænsning	

FOTO: PHOVOR / SHUTTERSTOCK.COM

herefter træffe afgørelse om at udstede eller forny kørekortet til ansøger, eventuelt med relevante vilkår for kørekortet. Politiet sender herefter sin afgørelse til kommunen. Ansøgeren kan klage over afgørelsen til politiet, som derefter vil oversende sagen til Færdselsstyrelsen. Det er Færdselsstyrelsen, som træffer afgørelse i klagesagerne.

Lægeligt kørselsforbud

Begrebet lægeligt kørselsforbud bruges om den periode, hvor en læge har vurderet, at patienten, på grund af sit helbred, ikke kan føre motorkøretøj på betryggende måde, og hvor lægen har aftalt dette med patienten. Begrebet *lægeligt kørselsforbud* anvendes i daglig tale, selv om lægen ikke har egentlig juridisk kompetence til at udstede et forbud mod at føre et motorkøretøj. Kun politiet kan give et *egentligt kørselsforbud*. Såfremt en læge i sit faglige virke bliver

bekendt med, at det lægelige kørselsforbud ikke overholdes, skal lægen sædvanligvis indberette det til Styrelsen for Patientsikkerhed.

En læge er forpligtet til at udstede et lægeligt kørselsforbud, hvis lægen bliver opmærksom

på, at en patient udsætter andres liv eller helbred for nærliggende fare ved at føre et motorkøretøj, fordi patienten, efter lægens vurdering, ikke har den nødvendige mentale eller fysiske førlighed hertil. Ifølge autorisationslovens § 44 er lægen forpligtet til at søge faren afbødet først og fremmest ved henvendelse til vedkommende selv og dernæst,

hvis nødvendigt, ved indberetning til Styrelsen for Patientsikkerhed. Kun ved situationer, hvor lægen vurderer, at akut indgriben er påkrævet, bør politiet kontaktes.

Hvis lægen er i tvivl, eller hvis patienten og lægen ser forskelligt på, om der skal være et lægeligt kørselsforbud eller ej, kan lægen

Fra den 1. juli 2017 skal 75-årige bilister ikke længere igennem et lægetjek for fortsat at have lov til at køre almindelig personbil.

påbegynde en **kørekortsag**, som indebærer, at patienten afleverer en lægeattest til kommunen, hvor sagen vil blive behandlet som tidligere beskrevet. Patienten kan på denne måde få afprøvet den lægelige vurdering, men kørselsforbuddet gælder som minimum, til sagen er afgjort af politiet.

Vejledende helbredsmæssig køretest (VHK)

Hvis der er tvivl om, hvorvidt en ansøger har et tilstrækkeligt godt helbred til at kunne føre et motorkøretøj, kan politiet kræve, at ansøgeren gennemfører en vejledende helbredsmæssig køretest (VHK). Formålet med køretesten er at undersøge, om ansøgeren har nogle helbredsmæssige mangler, som har en negativ indflydelse på evnen til at køre bil, samt om ansøgeren eventuelt har brug for en særlig indretning af køretøjet.

En VHK foregår på offentlig vej i enten en skolebil eller egen bil og har normalt en varighed af cirka 30 minutter: Turen vil foregå i almindelig trafik med afprøvning af generelle kørefærdigheder.

Synskrav

Alt afhængigt af, om man har kørekort til privat eller erhvervsmæssig brug, er der forskellige krav til synet. Figur 2 viser en oversigt over synskravene. De er alle uddybet i Øjenforeningens brochure 'Trafiksyn'.

Såfremt et eller flere af de specifikke synskrav ikke er opfyldt, bør der sædvanligvis udstedes et lægeligt kørselsforbud til de pågældende kørekortskategorier.

Kravene til **synsstyrke** og **synsfelt** skal være opfyldt, men der kan i ganske særlige tilfælde gøres undtagelser, så en fører kan få udstedt, forny eller bevare kørekort til Gruppe 1-køretøjer, selv om ansøger ikke fuldt ud lever op til kravene i denne gruppe. Det forudsætter, at der foreligger en udtalelse fra en speciallæge i øjenssygdomme, som har konstateret, at der kun foreligger en mindre nedsættelse i enten synsstyrke eller synsfelt, og at der ikke er nedsættelse af andre synsfunktioner som eksempelvis, blænding, kontrastfølsomhed og synsevne i tusemørke og mørke og på betingelse af, at ansøger har gennemført en VHK-test på tilfredsstillende vis.

Både for Gruppe 1 og Gruppe 2 medfører nytiltalt konstateret **dobbeltsyn** eller **tab af synsevne på det ene øje** udstedelse af et lægeligt kørselsforbud. Kørsel kan først genoptages på baggrund af en udtalelse fra egen læge eller speciallæge i øjenssygdomme og på betingelse af, at ansøger gennemfører en VHK-test på tilfredsstillende vis. Til Gruppe 1 kan der stilles krav i kørekortet om anvendelse af øjenklap.

Dobbeltsyn er normalt ikke foreneligt med kørsel med Gruppe 2-køretøjer, men må dog vurderes nøje i hvert enkelt tilfælde med henblik på dobbeltskyets betydning for færdselsikkerheden. Øjenklap for et øje kan ikke anvendes, da der kræves syn på begge øjne.

Ved **fremadskridende øjenssygdom af betydning for synsevnen** kan kørekort udstedes både i Gruppe 1 og Gruppe 2, hvis ansøgeren/føreren på undersøgelsestidspunktet opfylder synskravene. Der bør i så fald fastsættes en tidsbegrænsning, som tager udgangspunkt i den pågældende øjenssygdoms sandsynlige udvikling.

Hvis en læge bliver opmærksom på, at en fører lider af **nedsat kontrastfølsomhed**, **øget blændingsfølsomhed** eller **natteblindhed**, skal lægen vurdere, om symptomerne er så udtalte, at der bør udstedes et kørselsforbud.

Læs også Øjenforeningens brochure 'Trafiksyn'. ■

Trafiksyn

Læs også
Øjenforeningens
brochure 'Trafiksyn'.